

СТРАТЕГИЯ

глобального развития:

УКРАИНА –
БЕЛАРУСЬ

МОНОГРАФИЯ

Министерство образования и науки Украины
Министерство образования Республики Беларусь
Национальный университет водного хозяйства
и природопользования
Полесский государственный университет

СТРАТЕГИЯ

глобального развития: Украина-Беларусь

Монография

Под редакцией
д.э.н., проф. А.Ю. Якимчук

Ровно–Пинск–Варшава–2017

УДК 330.3:327(477+476)

С83

Авторский коллектив: Васильченко А. О., Гвоздьжевич С., Чеплянский Ю. В., Акимов А. А., Акимова Л. Н., Антонова С.Е., Борисюк Е. В., Валух А. Н., Гаевская С. Р., Говорун С. В., Горши И. В., Гречишкина Е. А., Гуца П. В., Демьянов С. А., Дробко Э. В., Зайцев Д. Б., Кондрацкая Н. Н., Копытовских А. А., Копытовских А. В., Кривецкая А. С., Криничная И. П., Лозицкий В. Л., Лях Е. В., Макарушко В. В., Маланчук Л. А., Матюх Т. Н., Микелевич Е. Б., Навроцкий Р. Л., Романенко Е. А., Сарнавская О. В., Семенова Ю. Н., Сташук Е. В., Стратонова Н. О., Трухоновец Е. Н., Филипенко В. С., Хвагина Т. А., Хмельницкая Е. В., Чаплай И. В., Шадюк Т. А., Шматковская Т. А., Якимчук А. Ю.

*Рекомендовано Ученым советом Национального университета
водного хозяйства и природопользования
(протокол № 3 от 31 марта 2017 г.)*

Рецензенты:

Сохнич Анатолий Якович, заведующий кафедрой управления земельными ресурсами Львовского национального аграрного университета Украины, доктор экономических наук, профессор;

Матвийчук Людмила Юрьевна, заведующая кафедрой туризма и гражданской безопасности Луцкого национального технического университета, доктор экономических наук, профессор;

Мищук Галина Юрьевна, профессор кафедры трудовых ресурсов и предпринимательства Национального университета одного хозяйства и природопользования, доктор экономических наук, профессор.

С83 Стратегия глобального развития: Украина-Беларусь : монография / Васильченко А. О., Гвоздьжевич С., Чеплянский Ю. В. и др./ под ред. д.э.н., проф. А. Ю. Якимчук. – Ровно–Пинск–Варшава : НУВХП, 2017. – 346 с.

ISBN 978-966-327-353-2

ISBN 978-83-945923-3-2

В монографии рассмотрены вопросы формирования глобальной стратегии развития международных отношений между Украиной и Беларусью, проанализированные основные макроэкономические показатели обеих стран. Большое внимание авторы уделяют исследованию системы функционирования органов государственной власти, показателям оценки эффективности управления, финансирования различных сфер социально-экономической жизни. Изучены аспекты использования природных ресурсов, повышения эффективности природопользования и внедрения биотехнологий. Рассмотрены перспективы использования рекреационного потенциала, повышения качества жизни в условиях формирования устойчивого развития.

Данная работа может пригодиться специалистам органов регионального управления и местного самоуправления, научным работникам, аспирантам, магистрантам, студентам высших учебных заведений направлений подготовки «Публичное управление и администрирование» «Маркетинг», «Менеджмент», «Учет и анализ», «Экономика предприятия» и др.

УДК 330.3:327(477+476)

ISBN 978-966-327-353-2

© Васильченко А. О., Гвоздьжевич С.,
Чеплянский Ю. В. и др., 2017

© Национальный университет водного
хозяйства и природопользования, 2017

ISBN 978-83-945923-3-2

© International Institute of Innovativeness
Science-Education-Development in
Warsaw, Poland 2017

ВСТУПЛЕНИЕ

Сотрудничество между Украиной и Беларусью сложилось исторически и имеет большое позитивное экономическое, политическое, социальное значение для обеих стран. Касается оно разнообразных аспектов социально-экономической и политической жизни, экономического развития, торговли, дипломатических отношений. Все это обуславливает необходимость формирования единой стратегии глобального развития, создания эффективной системы сотрудничества, взаимовыгодного партнерства и интеграции. Создания такой научной коллективной монографии «Стратегия глобального развития: Украина–Беларусь» продиктовано требованием времени. Исследователи из разных стран – Беларуси, Польши, Украины – предложили решение важных социально-экономических проблем, поделились опытом и сформировали единую стратегию глобального развития экономики.

В научной монографии «Стратегия глобального развития: Украина–Беларусь» рассмотрены вопросы формирования глобальной стратегии развития международных отношений между Украиной и Беларусью, проанализированные основные макроэкономические показатели обеих стран. Большое внимание авторы уделяют исследованию системы функционирования органов государственной власти, показателям оценки эффективности управления, финансирования различных сфер социально-экономической жизни. Изучены аспекты использования природных ресурсов, повышения эффективности природопользования и внедрения биотехнологий. Рассмотрены перспективы использования рекреационного потенциала, повышения качества жизни в условиях формирования устойчивого развития.

Такие важные вопросы, как экономические аспекты предпринимательства, эффективности использования финансовых ресурсов, трудового потенциала, публичное администрирование, безопасность, документное и правовое обеспечение глобализационных процессов, внедрение биотехнологий и проблемы сбалансированного природопользования, моделирование глобального развития, инновационно-интеллектуальный потенциал, маркетинг и менеджмент, философские, культурно-лингвистические, педагогические и историко-политологические измерения процессов евроинтеграции рассмотрены в данной монографии.

Коллектив авторов благодарит администрацию Полесского государственного университета (г. Пинск, Беларусь) и администрацию

Национального университета водного хозяйства и природопользования (г. Ровно, Украина) за оказанное содействие в создании данной монографии, рецензентов за детальное научное рецензирование этой работы, директора Научно-учебного института экономики и менеджмента НУВХП за финансовую поддержку, а также сотрудников Редакционно-издательского центра НУВХП за проделанную большую работу по подготовке в печать.

Данная монография «Стратегия глобального развития: Украина–Беларусь» может быть полезной специалистам органов регионального управления и местного самоуправления, научным работникам, аспирантам, магистрантам, студентам высших учебных заведений направлений подготовки «Публичное управление и администрирование» «Маркетинг», «Менеджмент», «Учет и анализ», «Экономика предприятия» и др.

Авторский вклад в монографию:

Демьянов Сергей Александрович, м.г.н., старший преподаватель кафедры туризма и гостеприимства Полесского государственного университета (§ 1.1).

Гориш Ирина Владимировна, ассистент кафедры гуманитарных наук, философии и права Полесского государственного университета (§ 1.2).

Макарушко Владимир Владимирович, м.э.н., и.о. заведующего кафедрой гуманитарных наук, философии и права Полесского государственного университета (§ 1.3).

Гуца Павел Васильевич, к.э.н., доцент кафедры экономической теории УО «Полесский государственный университет» (§ 1.4).

Чеплянский Юрий Владимирович, к.э.н., доцент, заведующий кафедрой экономической теории Полесского государственного университета (§ 1.5).

Акимова Людмила Николаевна, к.э.н., доцент кафедры финансов и экономики природопользования НУВХП (§ 1.6).

Кондрацкая Наталия Николаевна, к.э.н., доцент кафедры финансов и экономики природопользования НУВХП (§ 1.7).

Романенко Евгений Александрович, д.гос.упр., профессор, заведующий кафедрой публичного администрирования Межрегиональной академии управления персоналом (§ 2.1).

Чаплай Ирина Виталиевна, к.гос.упр., доцент кафедры публичного администрирования Межрегиональной академии управления персоналом (§ 2.1).

Дробко Эдуард Васильевич, к.гос.упр., доцент кафедры государственного управления, документоведения и информационной деятельности НУВХП (§ 2.2).

Антонова Светлана Евгеньевна, к.э.н., доцент кафедры государственного управления, документоведения и информационной деятельности НУВХП (§ 2.3).

Маланчук Лариса Алексеевна, к.э.н., доцент кафедры государственного управления, документоведения и информационной деятельности НУВХП (§ 2.3).

Вострикова Наталия Владимировна, ассистент кафедры государственного управления, документоведения и информационной деятельности НУВХП (§ 2.3).

Гвозджевичь Сильвия, доктор права, ректор Международного института «Образование-наука-развитие» (§ 2.4).

Шматковская Татьяна Александровна, к.э.н., доцент, доцент кафедры учета и аудита, Восточноевропейский национальный университет имени Леси Украинки (§ 2.5).

Криничная Ирина Петровна, д.гос.упр., профессор кафедры государственного управления и местного самоуправления Днепропетровского регионального института государственного управления при Президенте Украины (§ 3.1).

Акимов Александр Алексеевич, к.гос.упр., доцент, доцент кафедры документознания и информационных технологий Таврического национального университета имени В. И. Вернадского (§ 3.1).

Говорун Сергей Васильевич, аспирант кафедры государственного управления и местного самоуправления Днепропетровского регионального института государственного управления при Президенте Украины (§ 3.1).

Филипенко Василий Стефанович, к.э.н., доцент кафедры экономики и организации производства Полесского государственного университета (§ 3.2).

Лях Елена Васильевна, ассистент, Полесский государственный университет (§ 3.2).

Трухоновец Елена Николаевна, м.э.н., ассистент кафедры менеджмента и маркетинга, УО «Полесский государственный университет» (§ 3.3).

Валюх Андрей Николаевич, директор УНИ ЭИМ, к.э.н., доцент НУВХП (§ 3.4).

Семенова Юлия Николаевна, аспирант НУВХП (§ 3.4).

Васильченко Анастасия Олеговна, к.э.н., заведующая кафедрой туризма и гостеприимства Полесского государственного университета (§ 3.5).

Гречишкина Елена Александровна, к.э.н., доцент, доцент кафедры туризма и гостеприимства Полесского государственного университета (§ 3.5).

Хвагина Татьяна Аркадьевна, экскурсовод, заместитель председателя белорусского общественного объединения экскурсоводов и гидов-переводчиков (§ 3.5).

Навроцкий Руслан Леонидович, аспирант НУВХП (§ 3.6).

Зайцев Дмитрий Борисович, начальник Главного управления ДФС в Ровенской области, аспирант НУВХП (§ 3.6).

Копытовских Александр Владимирович, доцент кафедры менеджмента и маркетинга, Полесский Государственный университет (§ 4.1).

Копытовских Анна Александровна, аспирант, Белорусский Государственный экономический университет (§ 4.1).

Хмельницкая Екатерина Васильевна, м.э.н., ст. преподаватель кафедры менеджмента и маркетинга УО «Полесский государственный университет» (§ 4.2).

Кривецкая Анастасия Сергеевна, м.э.н., ассистент кафедры менеджмента и маркетинга, УО «Полесский государственный университет» (§ 4.3).

Стащук Елена Владимировна, к.э.н., доцент кафедры финансов и кредита Восточноевропейского национального университета имени Леси Украинки (§ 4.4).

Борисюк Елена Владимировна, кандидат экономических наук, доцент кафедры финансов, банковского дела и страхования (§ 4.4).

Лоцицкий Вячеслав Леонтьевич, к.пед.н. доцент, доцент кафедры гуманитарных наук, философии и права УО «Полесский государственный

университет» (§ 5.1).

Микелевич Елена Болеславовна, ассистент кафедры гуманитарных наук, философии и права Полесского государственного университета (§ 5.2).

Стратонова Наталия Олеговна, к.фил.н., доцент, доцент кафедры философии НУВХП (§ 5.3).

Шадюк Тамара Адамовна, к.фил.н., старший преподаватель кафедры философии НУВХП (§ 5.4).

Гаевская Светлана Ростиславовна, к.фил.н., доцент, доцент кафедры философии НУВХП (§ 5.5).

Сарнавская Оксана Вячеславовна, к.фил.н., доцент, доцент кафедры философии НУВХП (§ 5.5).

Матюх Тамара Николаевна, к.фил.н., старший преподаватель кафедры философии НУВХП (§ 5.6).

региона для увеличения площадей посадки ягодных насаждений, за счет использования территорий малопригодных для других культур, позволит увеличить производство ягодной продукции на душу населения. Кроме того, использование данных площадей, которые сейчас дестабилизируют природные процессы, позволит улучшить экологическое состояние региона. Однако в этом случае производитель сталкивается с рядом проблем, которые можно решить с помощью внедрения элементов хеджирования на рынке голубиководства. Однако в этом случае необходимо создание нового элемента для рынка, который будет заниматься обеспечением оборота опционов. Таким элементом может стать центр хеджирования.

Список литературы

1. Бородин, А. Голубика: лесная ягода / А. Бородин // Кулинарный эдем [Электронный ресурс]. – 2014. – Режим доступа: <http://kedem.ru/glossary/berries/20090819-golubika>. Дата доступа: 16.06.2014.
2. Голубика: полезные свойства // "ЕшьЗдорово.ру" — всё о правильном и здоровом питании [Электронный ресурс]. – 2014/ – Режим доступа: <http://eshzdorovo.ru/golubika-poleznye-svoystva.html>. – Дата доступа: 15.08.2014.
3. Государственная программа «Горф» на 2008-2010 годы и на период до 2020 года: Постановление Совета Министров Республики Беларусь, 23.01.2008г., N 94: в редакции постановления Совета Министров Республики Беларусь от 27.03.2010 N 444// Консультант Плюс. Технология Проф2012 [Электронный ресурс] / ООО "ЮрСпектр", Национальный центр правовой информации Республики Беларусь. – Минск, 2014.
4. Направления деятельности // Белорусская универсальная товарная биржа [Электронный ресурс]. – 2017. – Режим доступа: <http://www.butb.by/>. – Дата доступа: 05.01.2017.
5. Павловский, Н. Б. Зимостойкость сортов голубики высокорослой в условиях Беларуси / Н. Б. Павловский // Опыт и перспективы возделывания голубики на территории Беларуси и сопредельных стран: материалы международной научно-практической конференции, Минск, 17–18 июля 2014 / Центральный ботанический сад НАН Беларуси; редкол.: В. В. Титок [и др.]. – Минск, 2014. – С. 74–86.
6. Полезные свойства голубики // Neboleem.net – медицинский портал [Электронный ресурс]. – 2017. – Режим доступа: <http://www.neboleem.net/golubika.php>. – Дата доступа: 18.01.2017
7. Тышкевич, Н. Урок в поле / Н.Тышкевич // Советская Белоруссия. – № 150. – 2014.

§3.4. Исследование основных составляющих организационно-экономического механизма рационального водопользования в региональном разрезе

Формування та удосконалення організаційно-економічного механізму раціонального водокористування принагідне до застосування як у межах цілісної державної економічної системи, так і може працювати у

регіональній перспективі. Розглядаємо шляхи удосконалення такого механізму, базуючись на стані водних ресурсів України в цілому, а також по Рівненській області, на перспективах і планах економічного розвитку регіону та визначенні потенціалу основних суб'єктів водокористування регіону у плані раціоналізації водокористування.

Організаційно-економічним механізмом є сукупність як організаційних, так і економічних важелів, що впливають на економічні та організаційні параметри системи водокористування. Основна мета взаємодії цих важелів полягає у формуванні та посиленні організаційно-економічного потенціалу системи, отриманню конкурентних переваг та зростанню ефективності, що у даному випадку полягає у підвищенні раціональності водокористування [1]. Функціональними підсистемами організаційно-економічних механізмів є такі, як планування, організація, мотивування, регулятивна система та система контролю. Усі ці підсистеми можемо розглядати як у перспективі економічного регулювання, так і в якості складової організаційного механізму, оскільки власне організаційно-економічний механізм є комплексною системою, що поєднує взаємозалежні елементи.

Під механізмом раціонального водокористування розуміємо забезпечення збереження та раціонального використання водних ресурсів, враховуючи систематичне виникнення кризових водогосподарсько-екологічних ситуацій у басейнах вітчизняних рік, екстенсивний характер водокористування [2]. Такий механізм працює шляхом поєднання економічних інструментів, мотиваційної складової взаємодії елементів системи водокористування, а також організаційного апарату (що є складовою організаційного механізму раціонального водокористування).

На функціонування такого механізму покладене завдання використовувати ринковий механізм для посилення екологізації господарської діяльності, за умови збереження регулюючих функцій держави [2, с. 376].

Законодавство регламентує механізм раціонального водокористування, визначивши обов'язкові до виконання елементи, що діють у рамках економічного механізму природо збереження, у тому числі збереження водних ресурсів. Такі елементи включають:

1. Обов'язковий облік і соціально-економічне оцінювання природних ресурсів, у тому числі водних, державними органами статистики та природокористування.
2. Створення та функціонування системи планування, матеріально-технічного забезпечення, а також фінансування екологічних державних та регіональних програм, а також заходів по охороні навколишнього

природного середовища, природоохоронних заходів у басейнах річок тощо.

3. Існування механізму договорів, дозволів та ліцензій на природокористування, у тому числі водокористування.

4. Функціональну систему екологічних обмежень, що стосуються скидів забруднюючих речовин у воду; а також комплексних обмежень за гранично допустимими обсягами ресурсовикористання, розміщення виробничих відходів, скидів забруднюючих речовин у навколишнє середовище.

5. Систему платного водокористування.

6. Систему екологічного страхування.

7. Альтернативні механізми економічного стимулювання охорони навколишнього середовища.

8. Створення та функціонування систем позабюджетних державних екологічних фондів на різних територіальних рівнях: місцевих фондів, державних фондів, а також обласних екологічних фондів.

9. Законодавством установлено створення також суспільних фондів охорони навколишнього середовища [3].

Таким чином, організаційно-економічний механізм диференціє поняття суто економічного механізму водокористування та механізму платного водокористування, що нерідко у науковій літературі приймаються як тотожні. Водночас, функціонування механізму платного водокористування є складовою економічного механізму раціонального водокористування і знаходиться у полі державного управління. Його удосконалення потребує покращання організаційної частини механізму шляхом удосконалення управлінських процедур.

Повертаючись до вищезазначених елементів законодавчого регулювання економіки ресурсозбереження, розглядаємо їх під призвою організаційного механізму, та у регіональному розрізі, орієнтуючись на показники та статистичні дані по Рівненській області за останні роки.

Система платного водокористування базується на соціально-економічному оцінюванні водних ресурсів, що, в свою чергу, є базою для створення природоохоронних програм та прогнозів. Конкретно частина економічного механізму водокористування, що включає платне водокористування, використовує рентну концепцію. Тобто, відбувається оцінка води як природного ресурсу, а фактична оцінка складається з компенсаційної частини. Ці показники визначають економічний ефект, який отримує споживач води у процесі здійснення водокористування [4, с. 131]. Відповідно до концепції, враховується дефіцитність води як природного ресурсу за умов різної складності систем водозабезпечення.

На практиці, ставка збору за водокористування є сумою ставки за використання води як природного ресурсу і формування доступних ресурсів у системі водозабезпечення, а також ставки за водозабір, очищення води, її розподіл між суб'єктами водокористування у системі водопостачання [5, с. 211]. У свою чергу, економічна оцінка води у системі водозабезпечення формується шляхом виведення поточних щорічних витрат на формування й охорону водних ресурсів, що є доступними для водокористування (що є сумою собівартості води та нормативного прибутку), а також оцінки води як природного ресурсу [4, с. 133-134].

Рішеннями місцевих органів державного управління можуть регулюватись нормативи споживання води для конкретного регіону. Наприклад, для території Рівненської області рішенням Рівненської обласної ради від 3-го жовтня 2014-го року прийняті відповідні нормативи споживання води для тих суб'єктів водокористування, які мають намір отримувати послуги централізованого водопостачання.

Таблиця 17

Нормативи споживання води

Об'єкти витрат води	Норма витрат л/добу
Житлові будинки з водопроводом і без каналізації	50
Водокористування з водорозбірних колонок: дворових	50
вуличних	25
Житлові будинки з водопроводом, місцевою каналізацією, ваннами, водонагрівачами на твердому паливі	60
Те ж, з газовими водонагрівачами	75
Житлові будинки з водопроводом, місцевою каналізацією, без ванн	50
Житлові будинки з водопроводом, місцевою каналізацією, без ванн, з газопостачанням	60

Джерело: [6].

Встановлені норми витрат води для споживачів є основою для формування пільгової політики і впливають на тарифікацію.

Соціально-економічне оцінювання базується також на екологічній складовій. Натомість, екологічна оцінка водних ресурсів структурується відповідно до екологічної класифікації, яка, у свою чергу, має за основу аналіз значень показників структури водної класифікації, розрахунок цих показників, їх подальшу інтеграцію. Екологічна класифікація, на основі якої здійснюється екологічна оцінка, включає ряд показників: гідрохімічні, фізичні, гідробіологічні, бактеріологічні тощо.

Власне, екологічна оцінка здійснюється покроково:

1. Перший крок полягає у групуванні вхідних даних.
2. Другий етап полягає у визначенні класів, категорій відповідно до зібраних показників різного типу.
3. На третьому етапі сумуються оцінки водних ресурсів відповідно до індексів за основними блоками: блок сольових показників, блок санітарно-екологічних показників, а також блок показників спеціальних токсичних речовин. Визначаються інтегральні показники класів і категорій.
4. Завершальний етап полягає у визначенні загальної оцінки якості води для кожного водного об'єкту або його досліджуваних частин [7].

Таким чином, ми отримуємо загальну економічну оцінку якості водних ресурсів, екологічну оцінку їх якості за середніми показниками за різними блоками, а також екологічну оцінку за різними показниками. Отримані дані є основою для визначення відповідності якості води об'єктів, територій тощо, згідно до екологічних нормативів [8]. Власне екологічне оцінювання здійснюється шляхом гідрологічних та екологічних спостережень, шляхом фіксування гідрологічного режиму водного об'єкту, стосовно якого здійснюється дослідження, визначаються якісні та кількісні показники вмісту та руху речовин антропогенного походження у водному об'єкті.

Екологічне оцінювання також враховує природні умови (клімат, рельєф, геологічні умови, ґрунтовий та рослинний покрив, фізико-хімічний склад води) та антропогенне навантаження (водокористування, регулювання стоку, скид стічних вод, розорювання тощо).

Якщо економічна оцінка використовується у питаннях тарифоутворення і тарифікації, то екологічна оцінка водних ресурсів сприяє плануванню і звітуванню щодо водоохоронної діяльності, є складовою механізму економіко-екологічного розподілу території країни на регіони, а також опосередковано впливає на тарифікацію, що залежить від басейну, з якого забирається вода для промислового водокористування.

Галузь водокористування також впливає на підхід до системи екологічного оцінювання води. Розглядаючи галузь сільського господарства, звертаємо увагу на те, що водні ресурси можуть розглядатись як поливна вода. У такому випадку екологічна оцінка включатиме не тільки вміст хімічних сполук, а санітарно-токсикологічну

експертизу (аналіз вмісту хімічних сполук, хвороботворних мікроорганізмів, тощо), та меліоративну (що включає інформацію щодо хімічного аналізу, враховуючи загальну мінералізацію). Оцінка води у сільському господарстві залежить від умов водокористування: генезису ґрунтів, глибини залягання ґрунтових вод, мінералізації вод, технології зрошення, солестійкості агрокультур [9, с. 92-93].

Екологічним відповідником економічного інструменту системи платного водокористування як складової механізму раціонального водокористування є екологічний податок. Екологічний податок співвідноситься зі статистикою забруднення водних об'єктів того чи іншого регіону. Розглядаючи дані по скиданню забруднених зворотних вод у водні об'єкти на території Рівненської області, звертаємо увагу на топові показники викидів у 2011-му році – 20010 тис. куб. м та найменші – у 2015-му році, тобто 5670 тис. куб. м.

Таблиця 18
Скидання забруднених зворотних вод у природні поверхневі водні об'єкти Рівненській області у 2011 – 2015 роках, тис. м. куб

Регіони	Роки					Відхилення 2015 до 2011	
	2011	2012	2013	2014	2015	Абсолютне (+,-)	Відносне, у %
Рівненська область	20 010	8 336	7 119	6 856	5 670	-14 340	-71,7
Рівне	11 015	0	0	0	418	-10 597	-96,2
Дубно	0	6,0	0	1 105	1 100	1 100	0
Вараш	5 002	5 044	4 358	3 613	2 510	-2 492	-49,8
Острог	0	167,0	177	172	0	0	0

Джерело: складено авторами на основі джерела [10].

Таким чином, ми спостерігаємо зменшення кількості викидів з 2011-го до 2015-го року, а також регіональну специфіку області з акцентуванням скидів у м. Вараш (де розміщується атомна електростанція).

Відповідно до рівня скидів забруднюючих речовин у водні об'єкти сплачується екологічний податок у частині скидів забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти. Наступна таблиця показує динаміку пред'явлених екологічних платежів упродовж п'яти років з 2011-го до 2015-го.

Таблиця 19

Пред'явлені екологічні платежі Рівненської області у 2011 – 2015 роках,
тис. грн.

Види екологічних платежів	Роки					Відхилення 2015 до 2011	
	2011	2012	2013	2014	2015	Абсолютне (+,-)	Відносне, у%
Пред'явлено екологічний податок за:	10 029,3	9 586,4	11 893,1	17 842,3	16 033,4	6 004,1	59,8
викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря	6 557,2	5 540,1	6 853,8	10 246,2	9 086,1	2 528,9	38,5
стаціонарними джерелами забруднення	5 654,2	5 534,2	6 853,8	10 246,2	9 086,1	3 431,9	60,6
пересувними джерелами забруднення	903,0	5,9	0	0	0	-903,0	-100
скиди забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти	1 302,9	1 410,6	1 879,9	2 896,8	3 148,7	1 845,8	141,6
розміщення відходів у спеціально відведених місцях чи об'єктах, крім розміщення окремих видів як вторинної сировини	2 169,2	2 635,7	3 159,4	4 699,3	3 798,6	1 629,4	75,1
Пред'явлено штрафні санкції за правопорушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища	216,4	144,3	63,1	17,5	257,6	41,2	19,0
Частка фактично сплаченого екологічного податку до загальної суми придаленого, відсотків	82,0	94,9	92,3	82,4	95,8	13,8	16,8

Джерело: складено автором на основі джерела [10].

Таким чином, спостерігаємо тенденцію до збільшення суми нарахувань платежів, з піковим явищем у 2015-му році: 16033, 4 тис. грн.

Скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти становлять 16,3% від суми усіх екологічних платежів, пред'явлених за 2011-2015 роки.

Повертаючись до початку дослідження, звертаємо увагу на те, що стимулювання господарської діяльності до впровадження екологічної політики на підприємствах, розвитку інновацій та інвестуванню в екологічну діяльність є наслідком державного механізму платного водокористування, створення та фінансування екологічних програм а також механізму договорів, дозволів та ліцензій на природокористування, у тому числі водокористування.

З одного боку, ріст інвестиційної привабливості Рівненської області може викликати зростання фінансових показників господарської діяльності суб'єктів господарювання регіону. У свою чергу, зростання промисловості призведе до росту інноваційних проектів, впровадження ресурсозберігаючих технологій, у тому числі водозберігаючих. Державна політика спрямовується на дерегулятивні зміни, що позитивно впливатимуть на розвиток промисловості у країні загалом та на території Рівненської області зокрема. З іншого боку, послаблення державного контролю за господарською діяльністю, у тому числі що стосується використання природних ресурсів, може призвести до погіршення поточного стану природних ресурсів, а саме водних ресурсів.

Дерегуляція передбачає зменшення регуляторних обмежень шляхом скасування надлишкового ліцензування, застарілих форм моніторингу, здійснення експертиз тощо. На даному етапі відмінено ліцензування для 26-ти типів господарської діяльності [11]. Окрім того, передбачається відміна видання певних сертифікатів у сільськогосподарській сфері, а також моніторинг користування надрами, спрощення дозвільних процедур у користуванні надрами (з обов'язкових умов отримання спеціального дозволу на користування надрами виключено моніторинг і науковий супровід), спрощення адміністрування у сільському господарстві, приміром у галузі застосування пестицидів і агрохімікатів у сільськогосподарській сфері (спрощення порядку державних випробувань, реєстрації та перереєстрації пестицидів та агрохімікатів).

Відміна таких процедур повинна бути збалансована іншими стимулами екологічної діяльності для промислових підприємств та інших видів господарських суб'єктів. Планується досягнення економічного ефекту до 1,7 млрд грн. за рахунок подолання корупції на етапі отриманні дозволів, ліцензій тощо у сільськогосподарському секторі економіки [12]. Водночас, з екологічної точки зору, економічний ефект може бути нівельований внаслідок погіршення стану ґрунтових вод у випадку неконтрольованого застосування пестицидів і агрохімікатів.

Спрощення дозвільних процедур може викликати зростання ресурсовитратних виробництв.

На черзі зміни в ситуації щодо інвестицій. Українське законодавство приводиться до міжнародних стандартів, що повинне сприяти зростанню інвестиційної привабливості регіонів, у тому числі Рівненської області. Кроком до цього є зміни до Закону про захист прав інвесторів.

Законодавчі зміни у питаннях інвестування повинні забезпечити запровадження інноваційних процесів та зрушень у структурі капітальних інвестицій у напрямках іноземних інвестицій, а також за рахунок власних коштів підприємств та організацій. Сума іноземних інвестицій о Рівненській області у 2015-му році збільшилась у порівнянні з попередніми роками, проте найвищий показник іноземних інвестицій становив у 2010-му році 88,3 млн грн. (або 4,5% до загального обсягу інвестицій 2010-го року). У 2015-му році відсоток іноземних інвестицій до інших джерел інвестування склав 1,4%. Останніми роками зростали інвестиції за рахунок коштів державного бюджету (від 83,5 млн грн. у 2013-му році до 127,7 млн грн. у 2015-му році з фіксуванням спаду у 2014-му році та відповідно сумою інвестицій у 206,5 млн грн.). Спостерігаємо також ріст фінансування за рахунок коштів місцевих бюджетів, а також власних коштів підприємств, що становить більше половини від усіх інших джерел інвестування.

Капітальні інвестиції у промисловість Рівненщини у 2013-му році склали 677413 тис. грн., що на 59450 тис. грн. більше, ніж у 2010-му (617963 тис. грн.).

Таблиця 20
Капітальні інвестиції за джерелами фінансування за 2010, 2013-2015 роки
у фактичних цінах, млн грн

Показник	2010	2013	2014	2015	Абсолютне відхилення 2010 до 2005 (+,-)	Відносне відхилення 2010 до 2005, у %
Усього	1937,1	2837,3	2804,6	4334,2	2397,1	223,8
За рахунок коштів державного бюджету	55,4	83,5	26,5	127,7	72,3	230,5
Коштів місцевих бюджетів	167,0	207,2	206,9	355,6	188,6	212,9
Власних коштів підприємств і організацій	734,2	1438,8	1503,2	2473,0	1738,8	336,8
Кредитів банків та інших позик	270,8	96,1	98,9	115,1	-155,7	42,5

продовження табл. 20

Коштів іноземних інвесторів	88,3	8,4	35,4	62,1	-26,2	70,3
Коштів населення на будівництво житла	520,5	852,5	786,4	1050,0	529,5	201,7
Інших джерел фінансування	100,9	150,8	147,3	150,7	49,8	149,4

Джерело: складено автором на основі джерела [10].

Інвестування є фактором формування нових технологічних та ресурсозберігаючих напрямів в економіці регіону. На території Рівненської області кількість промислових підприємств, що запроваджували нові технологічні маловідходні, безвідходні або ресурсозберігаючі технології з 2010-го по 2015-ий роки скоротилась вдвічі (тобто з 4-ох до 2-ох одиниць).

Повертаючись до питання фінансування ресурсозберігаючої та водоохоронної діяльності за рахунок бюджетних коштів, розглянемо структуру фінансування заходів у галузі водного господарства Рівненським міським фондом охорони навколишнього природного середовища. У 2015-му році сума платежів фонду становила 6 029 174,89 грн. Відповідно, частина заходів стосувалась охорони водних ресурсів, покращання стану систем водопостачання і каналізації тощо, а саме: будівництво каналізаційної мережі по провулку Вінницькому в місті Рівному (112 851,59 грн. та 294 776,4 грн. згідно скоригованого переліку), будівництво каналізаційної мережі по вул. Дачній, Свешнікова, Трипільська, Приозерна у місті Рівному (5 097,6 грн.), будівництво каналізаційної мережі в районі вулиць Пирогова та Дорошенка в місті Рівному, в тому числі проектні роботи (182 957,23 грн.), будівництво каналізаційної мережі по вул. Приозерній у місті Рівному, в тому числі проектні роботи (184 756,0 грн.), будівництво каналізаційної мережі по вул. Зерова-Ньютона в місті Рівному, в тому числі проектні роботи (32 683,2 грн.), реконструкція каналізаційної мережі до житлового будинку № 34 по вул. Набережній в місті Рівному, в тому числі проектні роботи (64 841,91 грн.), будівництво ділянки зовнішньої каналізаційної мережі до житлового будинку № 418 по вул. Соборній в місті Рівному, в тому числі проектні роботи (137 473,07 грн.) і т. д. Також, було сплановано здійснення заходів щодо відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму річки Устя, захисту від підтоплення та затоплення прилеглих територій, спричинених шкідливою дією вод на ділянці від вул. Басівкутської до вул. С. Бандери (будівництво) в місті Рівному, в тому числі проектні роботи, однак фактичного фінансування у

2015-му році не відбулося. Така ж ситуація стосувалася поліпшення технічного стану та благоустрою водойм у місті Рівному (відновлення системи водообміну річки Устя та декоративних озер в районі вулиць Замкової та Михайла Драгоманова, Некрасова, Севастопільської, Приватного підприємства «Торговий центр-Д»), а також реконструкції гідротехнічної споруди шлюза-регулятора Басівкутського водосховища на вул. Басівкутській в місті Рівному. У всіх випадках фактичне фінансування було меншим, ніж заплановане [13].

Фінансування водоохоронних заходів у повному заході може відбуватися за рахунок залучення позабюджетних державних екологічних фондів, суспільних фондів охорони навколишнього середовища тощо. Водогосподарська система України потребує модернізації систем водопостачання у всіх регіонах, що може відбуватися із залученням коштів Фонду Регіонального Розвитку. У такому випадку створення та модернізація систем водопостачання повинна враховуватись у регіональних програмах розвитку. На першому етапі аналізується стан системи централізованого водопостачання та водовідведення, надалі відбувається розробка програми з визначенням стратегічних пріоритетів розвитку у сфері водопостачання, ключових проблем та шляхів їх вирішення.

Отже, формування та удосконалення організаційно-економічного механізму раціонального водокористування у Рівненській області покладається на загальні принципи функціонування такого механізму, проте враховується поточний стан системи водокористування у регіоні. Якщо економічні інструменти, які використовує такий механізм, є загальними для державної системи водокористування в цілому, то у питаннях джерел фінансування, специфіки розподілу коштів та альтернативних способів залучення коштів у систему раціонального водокористування, ми зважаємо на аспекти регіональної політики, особливо в умовах здійснення адміністративної реформи в Україні.

Список литературы

1. Садеков А. А. Управление предприятием в условиях кризиса: Моногр. / А. А. Садеков, В. В. Цурик. – Донецк : ДонГУЭТ, 2006. – 178 с.
2. Водне господарство в Україні / За ред. А. В. Яценка, В. М. Хорева. – К. : Генеза, 2000. – 456 с.: іл., карти.
3. Герасимчук З. В., Вахович І. М. Організаційно-економічний механізм формування та реалізації стратегії розвитку регіону. – Луцьк : ЛДТУ, 2002. – 248 с.
4. Економіка і екологія водних ресурсів Дніпра: Посібник / В. Я. Шевчук, М. В. Гусев, О. О. Мазуркевич та ін.; за ред. В. Я. Шевчука. – К. : Вища шк., 1996. – 207 с.
5. Мельник Л. Г. Екологічна економіка: Підручник. – 2-ге вид., випр. і доп. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2003. – 348 с.

6. «Про внесення змін до рішення обласної ради від 25 травня 2012 року № 668 «Про затвердження нормативів (норм) споживання води для споживачів РОВКП ВКГ «Рівнеоблводоканал» № 1319 від 3 жовтня 2014-го року. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://vodarivne.com/units/menus/uploads/files/POST.pdf>.
7. Яцик А. В. (2014) Водні ресурси: використання, захист, відновлення, управління: Підручник. — Київ : Талком, 406 с.
8. Методика встановлення і використання екологічних нормативів якості поверхневих вод суші та естуаріїв України. — К.; ВІПОЛ, 2001. — 47 с.
9. Грищенко Ю. М. Комплексне використання та охорона водних ресурсів: Навчальний посібник — Рівне : УДАВГ, 1997. — 200 с. Ст. 25, 26.
10. Статистичний щорічник Рівненської області за 2015 рік / за ред. Ю. В. Мороза. — Рівне : Головне управління статистики у Рівненській області Державної служби статистики України, 2016. — 453 с.
11. Про ліцензування видів господарської діяльності. Верховна Рада України; Закон від 02.03.2015 № 222-VIII Відомості Верховної Ради України офіційне видання від 05.06.2015, 2015 р., № 23, стор. 1234, стаття 158.
12. Проект постанови по дерегуляції виконання першого етапу плану дій по дерегуляції. Київ, 28.01.2015. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.easybusiness.in.ua
13. Звіт про фінансування природоохоронних заходів з міського ФОНПС за 2015 рік. 1.01.2016. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.economy.rv.ua.

§3.5. Особенности развития туризма в западных районах Припятского Полесья

Эффективность туристической деятельности в том или ином регионе напрямую зависит от его туристического потенциала. Показателем этой деятельности является наличие, разнообразие и количественное выражение туристических потоков, а также качество местного (собственного) туристического продукта. Настоящее исследование посвящено изучению социально-экономических проблем и перспектив развития туризма на территории западных районов Припятского Полесья.

Туристический потенциал Припятского Полесья состоит из целого ряда слагаемых, которые в своей совокупности способны обеспечить создание качественного конкурентоспособного туристического продукта. Вместе с тем у региона есть своя специфика, изучение и учет которой позволяют обеспечить эффективность развития здесь туристического сектора.

Территория Припятского Полесья включает три района Брестской области (Лунинецкий, Пинский и Столинский) и четыре района Гомельской (Житковичский, Мозырский, Наровлянский и Петриковский). Их общая площадь составляет 1825,3 тыс. га. Причем наибольшую занимает Столинский район (334,2 тыс. га), а наименьшую — Мозырский (160,3 тыс. га).

СОДЕРЖАНИЕ

Вступление	3
Раздел 1. Экономические аспекты предпринимательства: финансы, анализ, трудовой потенциал, аспекты глобализации	8
§1.1. Экономико-географическая оценка развития малого и среднего предпринимательства в Брестской области	8
§1.2. Об идеальной модели цивилизованного и социально ответственного предпринимательства в Беларуси	16
§1.3. Припятское Полесье – Стратегии предпринимательства	24
§1.4. Формирование экономически эффективной системы материального стимулирования труда работников молочного скотоводства в условиях инновационного развития	33
§1.5. Использование производственных ресурсов с учетом принципов устойчивого развития	59
§1.6. Bases of Global Transformation Changes Financial Market	76
§1.7. Transaction Costs on Financial Market Globalization Aspects	89
Раздел 2. Публичное администрирование, безопасность, документное и правовое обеспечение глобализационных процессов	98
§2.1. Теоретико-методологическая идентификация стратегического планирования государственного управления	98
§2.2. Совершенствование правового механизма государственного управления в сфере оказания духовной помощи участникам боевых действий	107
§2.3. Информационно-аналитическое обеспечение деятельности органов публичного управления в условиях глобализационных процессов	112
§2.4. Европейские предложения средств защиты малолетних перед недостоинной трактовкой в сексуальных целях, а также сексуального использования детей в киберпространстве	117

§2.5. Основные элементы формирования и оценивания финансово-экономической и информационной безопасности в системе управления предприятием	129
Раздел 3. Биотехнологии и проблемы сбалансированного природопользования: социальный, экономический и экологический аспекты.....	136
§3.1. Биотехнологии в нынешних условиях экологической безопасности.....	136
§3.2. Экономическое обоснование ресурсного потенциала мелиоративных мероприятий Белорусского Полесья.....	147
§3.3. Стратегия развития рынка голубиководства на Полесье	168
§3.4. Исследование основных составляющих организационно-экономического механизма рационального водопользования в региональном разрезе	176
§3.5. Особенности развития туризма в западных районах Припятского Полесья	187
§3.6. Развитие биотехнологий на примере альтернативных видов топлива	225
Раздел 4. Информационные технологии, моделирование глобального развития: инновационно-интеллектуальный потенциал, маркетинг и менеджмент.....	234
§4.1. Оптимизация соотношения спроса и предложения при их случайном распределении с использованием методов теории надежности	234
§4.2. Формирование маркетинговой стратегии производства продукции предприятий деревообрабатывающей отрасли республики Беларусь.....	245
§4.3. Методы многомерного анализа в формировании устойчивого развития региона.....	262
§4.4. Оценка основных индикаторов влияния на финансовый рынок Украины в условиях глобальных вызовов	272

Раздел 5. Евроинтеграция в условиях глобализационных процессов: философские, культурно-лингвистические, педагогические и историко-политологические измерения.....	284
§5.1. Формирование информационной культуры выпускника учреждения высшего образования – специалиста в сфере экономики и предпринимательства.....	284
§5.2. Феномен зависти в служебных отношениях в контексте организационной психологии.....	291
§5.3. Христианское восприятие дохристианских киеворусских богов в литературных памятниках Киевской Руси.....	304
§5.4. Мировоззренческие перспективы экоморального сознания: глобализационное измерение.....	314
§5.5. Взаимодействие культур в глобализированном и мультикультурном мире: ментальное измерение.....	322
§5.6. Эмпатия как основа мультикультурной коммуникации ..	336